

Brazauskų namai-muziejus Kaišiadoryse.

Brazauskų namuose susitikome pasikalbėti...

Eglė STANINAITĖ-POPOVA

Asta SABONYTĖ-JANKAUSKIENĖ

Rugsėjo 21-osios lietingą, bet jaukų vakarą, daugybė svečių susirinko Brazauskų namuose-muziejuje Kaišiadoryse paminėti Prezidento Algirdo Brazausko 85-ąsias gimimo metines. Susirinkusiųjų buvo tikrai daug – vos tilpo nedidelėse patalpose. Muziejuje buvo pristatoma Kovo 11-osios Akto signataro, profesoriaus Bronislovo Genzelio knyga „Politikos laisvamanio užrašai: sovietmetis, Sąjūdis, nūdienu“. Ją išleido „Vermės“ leidykla. Simboliška, jog šių dviejų garsių kaišiadoriečių keliai dar kartą susipynė jaunystės mieste: profesorius pristatė prisiminimų knygą Prezidento atminimo vakare.

Renginį vedė leidyklos atstovė, atsargos pulkininkas Arūnas Dudavičius. Dalyvavo daug garbingų svečių: knygos autorius profesorius Bronislovas Genzelis, signataras Bronislovas Kuzmickas, filosofas Vytautas Rubavičius, politologas Algimantas Jankauskas, buvęs profesorius bendraklasis Albinas Motiejūnas. Prisiminimais dalijosi Prezidento brolis Gerardas Brazauskas. Svečiavosi Prezidento dukra Laima Mertinienė.

Bronislovo Genzelio knyga dėmesį pritraukia įspūdinga pavardžių rodykle, kurioje, be Algirdo Mykolo Brazausko, įrašyta dar daug žinomų vardų: Adamkus, Afanasjevas, Bulavas, Bumblauskas, Čepaitis, Dubčekas, Eismuntas, Gorbačiovas, broliai Hannibalsonai, Juozaitis, Kostkevičiūtė, Landsbergis, Lukšienė, Marcinkevičius, Martinaitis, Ozolas, Prunskienė, Rickevičiūtė, Sacharovas, Sezemanas, Skuodis, Sniečkus, Svarinskas, Šepetys, Šleževičius, Terleckas, Tyla, Zaborskaitė, Zimanas, Žiugžda ir kt. Visi vienaip ar kitaip istorijoje pasižymėję veikėjai knygoje aprašyti remiantis jos autoriaus asmenine patirtimi. Ši knyga – vertingas istorijos šaltinis visiems besidomintiems tarybinių metų Lietuvos kultūra, Sąjūdžio organizavimosi raida, atkurtos Nepriklausomos Lietuvos politinėmis peripetijomis.

Vakare pirmasis pasisakė Kovo 11-osios Akto signataras Bronislovas Kuzmickas. Prisiminė, kaip daug metų kartu su profesoriumi dirbo, pirmiausia filosofijos srityje, po to Sąjūdyje ir Aukščiausioje Taryboje. B. Kuzmickui minčių kilo dėl knygos pavadinimo: „Pavadinimas ne visai atitinka asmenį. Bronislovas Genzelis nebuvo joks laisvamanis <...> politinės situacijos požiūriu. Esminių dalykų požiūriu buvo tikrasis tikratis: tautiško požiūriu, nepriklausomybės požiūriu, žmogiškumo požiūriu. Stipri ir savarankiška asmenybė...“ Signataras apžvelgė profesoriaus veiklą, kurioje šis dalyvavo, ir ją aprašė.

Knygos autorius Bronislovas Genzelis

Prezidento brolis Gerardas Brazauskas

Signataras Bronislovas Kuzmickas

Anot B. Kuzmicko, įvykiai, kuriuose B. Genzelio dalyvauta, „įgauna platesnę reikšmę, yra įrašomi į visuomenės gyvenimą, yra įrašomi į kultūrą“. Bronislovo Kuzmicko žodžiais tariant, „į knygą galima žiūrėti kaip į istorijėlę, susijusią su vieno žmogaus veikla“.

Filosofas dr. Vytautas Rubavičius prisiminė B. Genzelio tyrinėjimą lietuviybės temą, kuri ir jį patį labai domina. Buvęs studentas negailėjo gražių žodžių savo profesoriumi. Anot jo, B. Genzelis kaip žmogus yra „nepaprastai reto dorumo, padarumo, tiesumo – neįžaidžiančio žmogaus“. Ir į politiką jis atėjo iš savo įsipareigojimo lietuvių, kurių, pasirodo, galima atkurti. Kalbant apie knygą, skaitytojas aptiks „daug įvairių istorinių smulkmenų ir dalykų, kurie šiaip nei buvo prieinami, nei yra prieinami iš kitų atsiminimų, asmeninių pokalbių“.

Politologas dr. Algimantas Jankauskas pasisakymo pradžioje paminėjo vadinamąją Lietuvos konferenciją, lygiai prieš šimtą metų susirinkusią Lietuvos sostinėje Vilniuje, priėmusią nutarimą atkurti valstybę ir išsirikusią 20 narių Lietuvos Tarybą, kuri netrukus ir pasirašė garsiąją 1918 m. vasario 16-osios Nepriklausomybės deklaraciją. Toliau politologas kalbėjo apie nelengvus Bronislovo Genzelio moralinius apsisprendimus. Pirmasis toks įvykis mokykloje, kai reikėjo apginti į bėdą pakliuvusią mergaitę. Ir nors pats dėl to stipriai nukentėjo, bet šį apsisprendimą laikė teisingu. Antrasis drąsus apsisprendimas, buvo pasirinkti disertacijos temą apie aušrininką Joną Šliūpą. Ir ne bet kur, o

Kaišiadorių muziejaus muziejininkai: Eglė Staninaitė-Popova, Asta Sabonytė-Jankauskienė, Vytautas Budvytis

Maskvos universitete. Taip pat ryžtingas apsisprendimas atsiskirti nuo TSKP, kur susikertą judviejų su A. Brazausku keliai politikoje. Buvo prisiminta B. Genzelio kalba 1989 metais Vilniaus akademiniame dramos teatre. Ji įtraukta į „Lietuvos politinės minties antologijos“ III tomą. Svečias pacitavo šios kalbos ištrauką: „(...)kol tauta neatgana nepriklausomybės, tol jos egzistencijai gresia nuolatinis pavojus. Jeigu tauta turi sąlygas vystyti savo kultūrą, – ji gyvuoja, jeigu turi ekonomiką, – ji egzistuoja, bet be politinės nepriklausomybės ji vegetuoja. Politinė nepriklausomybė – tai tautos būties garantija(...)“.

Prieš kalbindamas politiką, leidyklos atstovė A. Dudavičius uždavė klausimą apie šių dienų jaunimą. Ką jiems reiškia Kovo 11-oji ar Vasario 16-oji, ar jie save suvokia lietuviais? Į tai svečias atsakė trumpai: „Jeigu reikėtų sakyti, ar yra dauguma moraliai apsisprendusių už nepriklausomą Lietuvos valstybę, puoselėjimą, negalėčiau pasakyti, kad tai yra dauguma.“

Po svečių pasisakymų mintimis dalijosi ir pats profesorius Bronislovas Genzelis. Jis pabrėžė, kad norėjo, jog knyga būtų pristatyta tose vietose, su kuriomis jis yra susijęs. O Kaišiadoryse profesorius pragyveno aštuonerius metus besimokydamas mokykloje. Jis prisiminė istoriją su apginta mergaite, kuri vėliau tapo Prezidento brolio Gerardo Brazausko žmona. Pasakojo ir apie laiką, kai studijavo Maskvos universitete, kur susipažino su būsimais žymiais Europos politikos veikėjais. Paminėjo, kaip atsirado Sąjūdis. Profesorius prisipažino, kad šią istoriją buvo primiršęs, bet perskaitęs Romualdo Ozolo dienoraštį viską prisiminė: „Mudu iš Neringos, iš Tomo Mano namelio konferencijos grįždami

sakom – visgi reikia kitokios formos, reikia pereiti prie politinės veiklos...“ Iš to išplaukė ir dar vienas pasakojimas – kaip norėta sovietmečiu organizuoti pogrindinį leidinį. Pasisakymo pabaigoje profesorius pasidžiaugė, kad ryte sulaukė skambučio iš moters, gyvenančios Vašingtone ir dirbančios Kongreso bibliotekoje. Ji prašė leidimo išversti į anglų kalbą jo knygą „Tautinės savimonės išlikimas ir brendimas Lietuvos okupacijos sąlygomis“.

Savo mintimis apie studijų universitete Kaune metus ir pažintį su profesoriumi B. Genzeliu pasidalijo paskutinis jo magistrantas, Kaišiadorių muziejaus muziejininkas Vytautas Budvytis. Jis akcentavo profesoriaus būdo savybes – erudiciją, betarpiškumą, pozityvumą, optimizmą, begalinį tikėjimą Lietuva ir jos ateitimi bei tvirtą Teisės viršenybės principo laikymąsi. V. Budvytis taip pat paskatino vakaro pokalbį dėl darbinio pristatomos knygos pavadinimo – „Įmetimas ir išmetimas iš politikos“ bei paklausė profesoriaus B. Genzelio apie atrastus naujus jo kilmės duomenis – tėvų ryšius su Vasario 16-osios Akto signataru Donatu Malinausku.

Keletą prisiminimų papasakojo Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijos direktorius Stanislas Bernikas. Apie mokslo metus senajoje Kaišiadorių gimnazijoje kalbėjo B. Genzelio buvęs klasės draugas Albinas Motiejūnas. Pasisakė ir Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktorius Česlovas Neviera.

Po Kaišiadorių muziejaus ir „Vermės“ leidyklos organizuoto renginio visi susidomėję knyga, galėjo ją įsigyti, o prof. B. Genzelis mielai dalijo savo autografus. Susirinkusieji vaišinosi pyragu, skanavo kvepiančią arbatą. Pokalbiai, kaip ir ne kartą anksčiau, dar ilgai netilo jaukiuose Brazauskų namuose-muziejuje Kaišiadoryse.

Bronislovas Genzelis dalija autografus

Bendra svečių nuotrauka Brazauskų namuose-muziejuje

Nuotr. iš muziejaus fotoarchyvo

Mūsų kalendorius

10.03 – ANTRADIENIS –

Tarptautinė veltinio diena.

Saulė teka 7.22, leidžiasi 18.54.

Dienos ilgumas 11.32.

Mėnulis – priešpilis.

VARDUVININKAI: Evaldas, Kristina, Milgintas, Alanta, Teresė.

10.04 – TREČIADIENIS –

Pasaulinė gyvūnijų diena. Šventas Pranciškus.

Saulė teka 7.24, leidžiasi 18.51.

Dienos ilgumas – 11.27.

Mėnulis – pilnatis.

VARDUVININKAI: Pranciškus, Maštautas, Eivydė, Pranas.

10.05 – KETVIRTADIENIS –

Tarptautinė mokytojų diena.

Saulė teka 7.26, leidžiasi 18.49.

Dienos ilgumas – 11.23.

Mėnulis – pilnatis.

VARDUVININKAI: Edvinas, Galė, Placidus, Palemonas, Gilda, Donata.

KAIŠIADORIŲ VIEŠOJOJE BIBLIOTEKOJE

Spalio 4 d. (trečiadienį) 17 val. kviečiame į hum. m. dr. Eugenijaus Žmuidos sudarytos knygos

„Maironis: laiškai. Atsiminimai“ pristatymą.

Maironio laiškai ir amžininkų atsiminimai pateikia daug netikėtos informacijos apie poetą, parodo kūrėją kaip daugiaplanę ir vientisą asmenybę.

Dalyvauja knygos sudarytojas dr. Eugenijus Žmuida ir literatūros kritikė, skaitovė Ramutė Dragenytė.